

Jak wzbudzać entuzjazm wobec różnych przedsięwzięć w kształceniu stacjonarnym lub zdalnym? – wymiana pomysłów i doświadczeń

Dorota Szmidt
PODM w Polkowicach
MARZEC 2022 r.

Jak motywować uczniów do nauki ???

To jeden z najczęściej wybieranych tematów doskonalenia nauczycieli.

W podręcznikach psychologii i pedagogiki jest wiele definicji motywacji.

W każdej podkreślony jest aspekt aktywacji człowieka, gotowości do podejmowania określonych działań.

Co mobilizuje ludzi do działania?

Po pierwsze - są to potrzeby:

- ▶ kiedy czujesz głód, zaczynasz poszukiwać pożywienia,
- ▶ kiedy odczuwasz zmęczenie i senność - chcesz się położyć i odpocząć,
- ▶ kiedy coś Cię interesuje - pogłębiasz wiedzę lub ćwiczysz określone umiejętności.

Silnym motywatorem jest także ambicja i strach. Można powiedzieć, że mamy 4 grupy czynników, które wpływają na motywację, czyli aktywizują nas do działania:

- ▶ potrzeby osobiste z różnych pięter piramidy Masłowa;
- ▶ miłość, pasja, zainteresowania;
- ▶ ambicja;
- ▶ strach.

Piramida Potrzeb Masłowa

Jak manifestują się potrzeby człowieka?

Potrzeby mogą się manifestować na różne sposoby. Potrzeby mogą być nieuświadomione przez siebie, a uświadomione przez innych. Z takim przypadkiem mamy do czynienia np. w szkole, kiedy potrzeby są zapisywane w programach nauczania jako cele kształcenia. W tej sytuacji dzieci/uczniowie realizują nie swoje cele, nie swoje potrzeby. Mają realizować nawet potrzeby zewnętrzne.

Potrzeby uświadomione przez siebie mogą występować jako potrzeby OD lub DO.

1. Potrzeby OD wywołują zachowania, które pomagają nam się uwolnić od stanu odczuwanego jako brak komfortu fizycznego bądź psychicznego. Wtedy chcemy się czegoś pozbyć, od czegoś uwolnić, zmniejszyć jakieś obciążenie, przyspieszyć zakończenie czegoś.

Jak manifestują się potrzeby człowieka?

2. Potrzeby DO popychają nas do zdobywania szczytów, nabywania umiejętności, zwiększenia poziomu rozumienia i kompetencji.

Potrzeby DO są powiązane ze wzrostem kompetencji i samowiedzy. Co przynosi wzrost poczucia własnej wartości, poczucia sensu i samorealizacji.

Bycie kompetentnym jest zawsze bardzo atrakcyjne psychologicznie.

Edukacja to taka sytuacja...

W edukacji - zarówno stacjonarnej, jak i zdalnej, mamy do czynienia z sytuacją, kiedy chcemy:

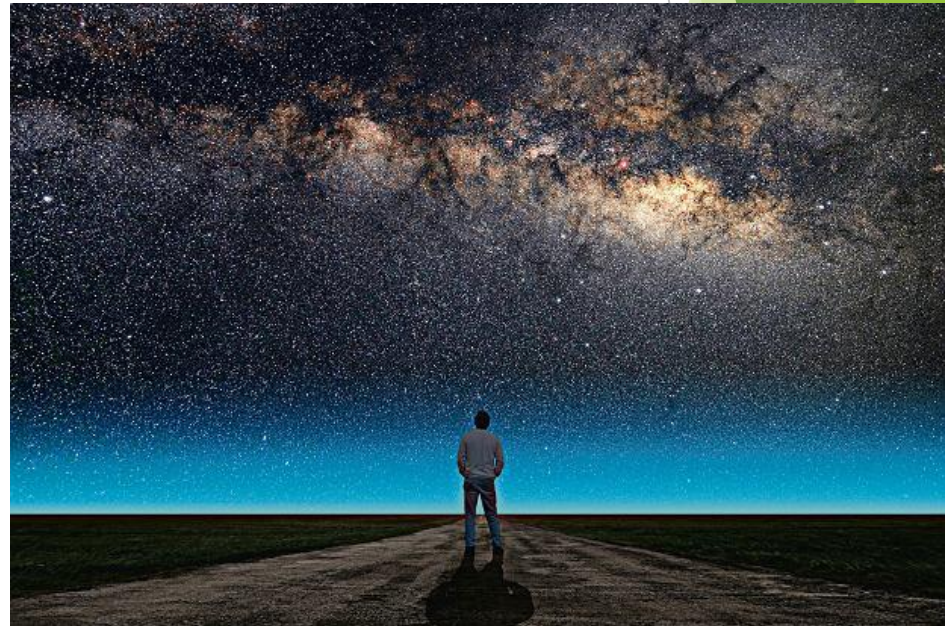
- połączyć potrzeby zewnętrzne ustalone przez instytucje edukacji narodowej ...
- z potrzebami OD, rozumianymi jako uwolnienie się od stanu braku kompetencji - czyli braku wiedzy, umiejętności, postaw ...
- i potrzebami DO, po uwewnętrznieniu ich u uczniów.

Jeśli nie uda nam się ich uwewnętrznzić - mamy problem z motywacją osób uczących się!

Zatem...

Dzieci, oczywiście, chcą się uczyć, ponieważ uczenie się wynika z podstawowej potrzeby życiowej, ale:

- niekoniecznie **tego**, co jest im proponowane jako temat na tu i teraz,
- niekoniecznie w **tym konkretnym czasie**,
- niekoniecznie w **ten sposób**, który proponują nauczyciele.

Warto pamiętać...

1. Żadne dziecko nie planuje zostać słabym uczniem, ani uczniem z problemami wychowawczymi.
2. Słabe osiągnięcia szkolne są najczęściej efektem braku umiejętności uczenia się i/lub zablokowanych możliwości uczenia się z powodu niewłaściwego klimatu, braku aktywacji potrzeby uczenia się (motywacji), braku umiejętności technicznych (np. koncentracji uwagi) lub metod nauczania/uczenia się niedopasowanych do potrzeb ucznia.

Cztery podstawowe źródła motywacji

Z neuropsychologii motywacja ma 4 źródła:

- potrzeby osobiste z różnych pięter piramidy Masłowa,
- miłość (pasję, zaangażowanie),
- ambicję (ale własną),
- strach.

Pierwsze trzy źródła pozytywnie nas „nakręcają”.

Uczenie się ze strachu przed karą i w strachu degraduje sam proces uczenia się i pozbawia walorów rozwojowych.

Uczenie się to proces całego ciała...

Nauczyciele często mówią, że uczniowie nie mają motywacji, są nieaktywni na lekcjach, zasypiają itd.

Uwaga - jednym z czynników może być tzw. **zastój**, a nie brak zainteresowania, czy szacunku dla nauczyciela.

Zastój psychofizyczny to obniżenie poziomu aktywacji w wyniku długotrwałego bezruchu, odwodnienia, przegrzania i niedotlenienia lub niewłaściwego oświetlenia pomieszczenia oraz braku samodzielnej aktywności poznawczej.

Warto więc skorzystać z ćwiczeń aktywacyjnych dodających energii, zwiększających aktywność poznawczą i koncentrację uwagi.

Zastój i stan apatii może wywołać także zmęczenie. Pamiętajmy o tym, że człowiek ma określoną wydolność fizjologiczną.

Uczniowie mogą mieć raczej nikłe kompetencje w zakresie samoorganizacji, umiejętności automotywacji i zarządzania swoimi stanami emocjonalnymi, więc każdy nadmiar rzeczy do zapamiętania, pracy do wykonania może wywołać uczucie przytłoczenia i... rezygnacji z podjęcia próby uczenia się.

Zmęczenie może powstawać z nadmiaru np. nowych rzeczy do opanowania na raz, zadań do wykonania, a także bodźców w miejscu nauki lub na ekranie komputera.

Profile motywacji według teorii Stevena Reissa

Co robić ???

- Między innymi warto zadbać o własny dobrostan.

Wszystkie materiały opracowała Pani psycholog, specjalista powołany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji realizujący przedsięwzięcie pod hasłem „E-edukacja gotowość nauczycieli do zmiany” w ramach projektu grantowego „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”.

Dziękuję bardzo za uwagę 😊

Wybór tekstu i ilustracji:

Dorota Szmidt
doradca metodyczny PODM w Polkowicach